

Õiguskantsleri Kantselei

Hr Lauri Lugna
kantsler
Siseministerium
info@siseministerium.ee

Teie 17.03.2017 nr SIM/17-0364/-1K, 1-6/1382-1

Meie 10.04.2017 nr 18-2/170466/1701575

Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse ning välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsusest

Austatud kantsler

Siseministeriumi algatus kaardistada massilise sisserändega kaasnevad õiguslikud probleemid väärib tunnustamist, et tagada riigi toimimine suure hulga inimeste vastuvõtmise korral. Tutvusime väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse ning välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsusega (VTK).

Loodame, et seadusloomeliste plaanidega edasi liikudes lisandub eelnõu seletuskirja lisaks juba väljatöötamiskavatsuses esitatule täiendav analüüs, mis aitaks kujundada lõplikku hinnangut piirangute kooskõlale põhiseaduse ning rahvusvahelise õigusega.

Põhiseaduse § 21 lg 2 näeb ette, et kedagi ei tohi vahi all pidada üle neljakümne kaheksa tunni ilma kohtu sellekohase loata. VTK-s on viidatud põhiseaduse kommenteeritud väljaandes esitatud seisukohale, et vastav tähtaeg ei laiene kriminaalmenetlusega mitteseonduva kinnipidamise suhtes. See järeldus vajab täiendavat analüüsi. Antud põhimõtte rakendusala kitsendamist ainult kriminaalmenetlusele ei saa pidada sugugi enesestmõistetavaks¹. Ei saa alahinnata põhiseaduse § 21 lõikes 2 sätestatud tagatise tähendust igasuguse vabaduse võtmise korral, mille suhtes on vastutav avalik võim. Ka kommentaaride autor on osutanud, et kinnipidamist puudutavates seadustes on lähtutud seisukohast, et tegemist on üldise piiranguga, mis puudutab igasugust vabaduse võtmist.² See näitab, et üldises õiguspõhises mõtlemises on põhiseaduse § 21 lõike 2 kaitseala käsitletud laiendavalt. Küll aga võib massilise sisserände olukorras kõrvalekaldumine tavapärasest 48 tunni reeglist kohtu loa taotlemisel olla põhjendatud muude ülekaalukate ühiskondlike hüvede tagamiseks. Analüüsimist vajab siiski, missugune on proportsionaalne tähtaeg.

Kinnipidamise kestuse osas näevad kehtivad seadused juba ette võimaluse pikendada isiku kinnipidamise tähtaega kuni nelja kuu kaupa, mis on pikk tähtaeg ja võimaldab kohtul võtta arvesse pikendamise taotlemist puudutavaid asjaolusid.³

¹ Vt ka T. Kolk, [Kommentaariid §-le 21](#), p 2. – Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne, 2012

² T. Kolk, [Kommentaariid §-le 21](#), p 9. – Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne, 2012, p 2, 9.

³ Vt UNHCR, [Juhised kinnipidamise kohta](#). Juhised varjupaigataotlejate kinnipidamisele esitatavate nõuete

Kindlasti on oluline analüüsida teistes riikides väljatöötatud lahendusi massilise sisserände olukorra lahendamiseks ning pidada silmas rahvusvaheliste inimõiguste kaitse organisatsioonide seisukohti.

Õiguskantsler saab konkreetsema hinnangu piirangute põhiseaduslikkusele anda siis, kui välja pakutud lahendused jõuavad seaduseelnõu näol selgesse vormi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Heili Sepp

õiguskantsleri asetäitja-nõunik, õiguskorra kaitse osakonna juhataja

õiguskantsleri volitusel

Kristiina Albi 693 8404
Kristiina.Albi@oiguskantsler.ee